Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
NIILO JÄÄSKINEN
prezentate la 15 decembrie 2011 [1]

Cauza C-378/10

VALE Építési Kft.
[cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată de

Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróság (Ungaria)]

„Libertatea de stabilire — Articolele 49 TFUE și 54 TFUE — Transferul sediului social al unei societăți dintr-un stat membru în alt stat membru cu schimbarea dreptului intern aplicabil («reconstituirea transfrontalieră a unei societăți comerciale pe acțiuni») — Reglementare națională care nu permite înscrierea în registrul național al comerțului, în calitate de predecesor în drept al unei societăți, a unei societăți constituite în alt stat membru — Reglementare națională care permite înscrierea unei asemenea mențiuni dacă predecesoarea menționată este o societate constituită în Ungaria”

I — Introducere

1. Prezenta procedură de trimitere preliminară ridică problema mobilității transfrontaliere a societăților în cadrul pieței unice. Cererea depusă la Curte se referă la interpretarea articolelor 43 CE și 48 CE – care au devenit articolele 49 TFUE și 54 TFUE – și a fost prezentată în cadrul unei proceduri grațioase intervenite ca urmare a transferului transfrontalier al unei societăți de drept italian în Ungaria, prin intermediul transferului sediului său social, implicând radierea acesteia din registrul italian al comerțului, schimbarea dreptului aplicabil și reconstituirea acesteia ca societate de drept maghiar care pretinde că este succesorul universal al societății italiene menționate.

2. Reglementarea maghiară în cauză permite înscrierea în registrul național al comerțului, în calitate de predecesor în drept al unei societăți, a unei societăți constituite în Ungaria. În schimb, reglementarea menționată nu permite înscrierea unei asemenea mențiuni dacă predecesoarea este o societate constituită în alt stat membru, cum este cazul în acțiunea principală.

3. Prezenta cauză se înscrie într-o serie de hotărâri ale Curții privind dreptul european al societăților, precum Hotărârile Daily Mail and General Trust, Centros, Überseering, Inspire Art, SEVIC Systems și Cartesio [2]. Aceasta prezintă totuși un aspect novator, având în vedere că se solicită Curții să se pronunțe asupra întinderii obligațiilor unui stat membru gazdă în cazul „reconstituirii transfrontaliere a unei societăți de capitaluri” [3].

1 — Limba originală: franceza.

2 — Hotărârea din 27 septembrie 1988, Daily Mail and General Trust (81/87, Rec., p. 5483), Hotărârea din 9 martie 1999, Centros (C-212/97, Rec., p. I-1459), Hotărârea din 5 noiembrie 2002, Überseering (C-208/00, Rec., p. I-9919), Hotărârea din 30 septembrie 2003, Inspire Art (C-167/01, Rec., p. I-10155), Hotărârea din 13 decembrie 2005, SEVIC Systems (C-411/03, Rec., p. I-10805), și Hotărârea din 16 decembrie 2008, Cartesio (C-210/06, Rep., p. I-9641).

3 — În prezentele concluzii vom face referire la operațiunea aflată la originea cauzei principale ca reprezentând „reconstituirea transfrontalieră a unei societăți comerciale pe acțiuni”. Motivele acestei calificări vor fi prezentate ulterior.

II — Cadrul juridic

A — *Dreptul Uniunii*

4. Nici dreptul primar, nici dreptul derivat al Uniunii nu cuprind dispoziții care să reglementeze reconstituirea transfrontalieră a unei societăți dintr-un stat membru sau transferul internațional al sediului social al unei astfel de societăți [4].

5. Totuși, Regulamentul (CE) nr. 2157/2001 al Consiliului din 8 octombrie 2001 privind statutul societății europene (SE) [5] prevede, la articolul 8, dispoziții detaliate privind transferul sediului social al unei SE. De asemenea, Regulamentul (CE) nr. 1435/2003 al Consiliului din 22 iulie 2003 privind statutul societății cooperative europene (SCE) [6] deschide cooperativelor europene posibilitatea de a-și transfera sediul social. În plus, Directiva 2005/56/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2005 privind fuziunile transfrontaliere ale societăților comerciale pe acțiuni [7] instituie un cadru juridic pentru aceste fuziuni.

B — *Dreptul național*

6. Dispozițiile esențiale ale dreptului național se regăsesc în două acte [8].

7. Este vorba, pe de o parte, despre Legea nr. V din 2006 privind publicitatea societăților, procedura judiciară de înregistrare și lichidarea voluntară (A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény) [9] (denumită în continuare „Legea privind înregistrarea societăților”). Dispozițiile relevante din această lege sunt prevăzute la articolele 24-29 și la articolul 57 alineatul (4).

8. Pe de altă parte, este vorba despre Legea nr. IV din 2006 privind societățile comerciale (A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény) [10] (denumită în continuare „Legea privind societățile comerciale”). Dispozițiile relevante din această lege în sensul prezentei cauze sunt prevăzute în special la articolul 3, la articolul 69 alineatul (1) și la articolele 71, 73, 74 și 75.

III — Acțiunea principală și întrebările preliminare

9. VALE Costruzioni Srl (denumită în continuare „VALE Costruzioni”), societate cu răspundere limitată de drept italian, a fost înregistrată în registrul comerțului din Roma (Italia) la 16 noiembrie 2000.

10. La 3 februarie 2006, VALE Costruzioni a solicitat radierea înregistrării sale, precizând că dorește să își transfere sediul social și activitatea în Ungaria și să își înceteze activitatea în Italia.

4 — Pentru reamintire, în Comunicarea din 21 mai 2003 privind modernizarea dreptului societăților comerciale [COM(2003) 284 final], Comisia Comunităților Europene comunica intenția sa de a elabora o propunere pentru o a paisprezecea directivă privind transferul sediului social dintr-un stat membru în altul și lansa, în acest sens, o consultare publică ce a luat sfârșit la 15 aprilie 2004. Or, Comisia nu a adoptat, până în prezent, nicio propunere în acest sens.

5 — JO L 294, p. 1, Ediție specială, 06/vol. 4, p. 113.

6 — JO L 207, p. 1, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 259.

7 — JO L 310, p. 1, Ediție specială, 17/vol. 2, p. 107.

8 — Conținutul acestor acte este expus în cuprinsul punctelor următoare, în măsura în care este considerat relevant.

9 — Magyar Közlöny 2006/1 (I. 4.), 4 ianuarie 2006, p. 99.

10 — Magyar Közlöny 2006/1 (I. 4.), 4 ianuarie 2006, p. 24.

11. Autoritățile din Roma competente în ceea ce privește înregistrarea au admis cererea și au radiat înregistrarea VALE Costruzioni la 13 februarie 2006. Precum reiese din dosar, este înscris în registru la capitolul „Radiere și transferul sediului social" că „societatea s-a mutat în Ungaria". Extrasul din registrul italian al comerțului indică faptul că VALE Costruzioni a desemnat Ungaria drept țara în care se află sediul său social, indicând adresa situată în Budapesta (Ungaria).

12. La 14 noiembrie 2006, și anume nouă luni mai târziu, la Roma, directorul VALE Costruzioni și o altă persoană fizică au aprobat actul constitutiv al societății cu răspundere limitată de drept maghiar VALE Építési kft (denumită în continuare „VALE Építési") în vederea înregistrării acesteia în registrul maghiar al comerțului. Preambulul actului constitutiv indică faptul că „societatea inițial stabilită în Italia, conform dreptului italian, a decis să transfere sediul său social în Ungaria și să funcționeze în temeiul dreptului maghiar". Conform actului constitutiv, jumătate din capitalul social a fost eliberat în măsura necesară, potrivit legii maghiare, și a fost vărsat la 14 decembrie 2006 în contul deschis pe numele VALE Építési în Ungaria. Actul constitutiv situează sediul social la aceeași adresă la Budapesta.

13. La 19 ianuarie 2007, reprezentantul legal al VALE Építési a depus, la Fővárosi Bíróság (Curtea din Budapesta, Ungaria), în calitatea acesteia de cégbíróság (Tribunal pentru Societăți), cererea de înregistrare a societății potrivit legislației maghiare. În cerere se preciza că VALE Costruzioni era predecesorul în drept al VALE Építési.

14. Instanța menționată, însărcinată, în primul rând, cu ținerea registrului, a respins cererea de înregistrare depusă de VALE Építési. Societatea a formulat apel la Fővárosi Ítélőtábla (Curtea Regională de Apel din Budapesta), care a confirmat decizia de respingere. Fővárosi Ítélőtábla a arătat că, potrivit legislației maghiare aplicabile în materie de societăți, o societate constituită și înregistrată în Italia nu își poate transfera sediul social în Ungaria și nu poate obține înregistrarea în forma solicitată. Potrivit acestei instanțe, în conformitate cu Legea privind înregistrarea societăților, nu poate fi consemnată drept predecesor în drept o societate care nu este de drept maghiar. În registrul comerțului pot figura numai datele enumerate în mod limitativ la articolele 24-29 din legea menționată.

15. VALE Építési a formulat recurs la Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróság (Curtea Supremă din Republica Ungaria), și anume instanța de trimitere. VALE Építési a indicat că decizia atacată încalcă articolele 43 CE și 48 CE, care sunt de aplicabilitate directă, deoarece nu face distincție între, pe de o parte, transferul internațional al sediului social al unei societăți, care nu implică nici modificarea personalității juridice de origine a societății, nici schimbarea dreptului aplicabil, și, pe de altă parte, transformarea internațională a unei societăți, care implică aceste schimbări.

16. Conform instanței de trimitere, dificultatea practică a prezentei cauze constă în faptul că registrul comerțului este organizat conform unui sistem de „poziții", articolele 24-29 din Legea privind înregistrarea societăților determinând conținutul diferitelor poziții. În cazul în care o societate comercială nu dorește să își exercite libertatea de stabilire prin transferul sediului său social în Ungaria, ci prin constituirea unei societăți de drept maghiar, și dorește să se consemneze în actul constitutiv că anterior și-a desfășurat activitatea în alt stat membru, va putea face referire la această împrejurare numai prin indicarea datei la care s-a produs transformarea. În acest sens, instanța de trimitere confirmă aprecierea Fővárosi Bíróság, arătând că transferul sediului social, care implică constituirea unei noi societăți potrivit dreptului maghiar și indicarea predecesoarei sale italiene, astfel cum solicită VALE Építési, nu poate fi considerat o transformare potrivit dreptului maghiar.

17. În aceste condiții, instanța națională a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Statul membru gazdă trebuie să țină seama de articolele 43 CE și 48 CE în cazul în care o societate constituită într-un alt stat membru (statul de origine) își transferă sediul social în statul membru gazdă și, simultan, radiază în acest scop înregistrarea din statul membru de

origine, acționarii societății încheie un nou act constitutiv întocmit în conformitate cu dreptul statului gazdă, iar societatea solicită înscrierea în registrul comerțului din statul membru gazdă, potrivit dreptul acestui din urmă stat?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, articolele 43 CE și 48 CE trebuie interpretate în sensul că se opun unei reglementări sau unei practici dintr-un stat membru (gazdă) care interzice unei societăți legal constituite în orice alt stat membru (de origine) să își transfere sediul social în statul membru gazdă și să își continue activitatea în conformitate cu dreptul acestui din urmă stat?

3) Pentru a se răspunde la cea de a doua întrebare, este relevant motivul pentru care statul membru gazdă refuză înregistrarea societății în registrul comerțului, mai precis:

— faptul că, în actul constitutiv încheiat în statul membru gazdă, societatea menționează drept predecesor în drept societatea constituită în statul membru de origine, a cărei înregistrare a fost radiată, și solicită menționarea acesteia drept predecesor în drept în registrul comerțului din statul gazdă, precum și

— aspectul dacă, în ipoteza transformării internaționale intracomunitare, la examinarea cererii de înregistrare a unei societăți, statul membru gazdă este obligat să țină seama de actul prin care în statul membru de origine a fost înscris transferul sediului social în registrul comerțului din acest stat și, în cazul unui răspuns afirmativ, în ce măsură?

4) Statul membru gazdă poate examina o cerere de înregistrare formulată în acest stat de o societate care efectuează o transformare internațională intracomunitară potrivit dispozițiilor dreptului său intern privind transformarea societăților la nivel național, și anume solicitând societății să îndeplinească toate condițiile impuse de dreptul său intern în cazul unei transformări naționale (de exemplu, întocmirea unui bilanț și a unui inventar al activelor), sau articolele 43 CE și 48 CE obligă acest stat să facă distincție între transformarea internațională intracomunitară și transformarea la nivel național, iar în cazul unui răspuns afirmativ, în ce măsură?”

IV — Procedura în fața Curții

18. Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare a fost înregistrată la grefa Curții la 28 iulie 2010. VALE Építési, guvernele maghiar și german, Irlanda, guvernele italian, austriac și al Regatului Unit, precum și Comisia Europeană și Autoritatea AELS de Supraveghere au depus observații scrise.

19. Pentru completarea elementelor de la dosar, Curtea a adresat guvernului italian și reprezentantului VALE Építési întrebări în vederea unor răspunsuri scrise cu privire la conținutul dispozițiilor de drept italian, precum și cu privire la faptele care stau la baza acțiunii principale. Răspunsurile au fost înregistrate la Grefa Curții la 22 iulie 2011.

20. VALE Építési, guvernele maghiar și german, Irlanda, guverele italian și al Regatului Unit, precum și Comisia Europeană și Autoritatea AELS de Supraveghere au fost reprezentate în ședința care a avut loc la 14 septembrie 2011.

V — Analiză

A — *Observații introductive*

21. Prin intermediul întrebărilor adresate, instanța de trimitere urmărește să afle dacă dreptul Uniunii este aplicabil și, în cazul unui răspuns afirmativ, care sunt efectele sale, în cazul transferului sediului social, respectiv al transformării unei societăți comerciale pe acțiuni legal constituite în statul membru A și ulterior radiate din registrul comerțului din statul membru menționat în vederea transferului și a înregistrării în statul membru B, cu schimbarea dreptului aplicabil. Din moment ce dispozițiile de drept maghiar nu autorizează înregistrarea unei asemenea societăți cu menționarea unei societăți din alt stat membru ca predecesor în drept, instanța de trimitere solicită Curții să se pronunțe cu privire la soluția care trebuie dată în lumina dispozițiilor dreptului Uniunii legate de libertatea de stabilire.

22. În ceea ce privește problematica adusă în discuție în fața Curții, propunem să abordăm întrebările în două părți, într-o primă parte urmând să analizăm aplicabilitatea articolelor 49 TFUE și 54 TFUE [11] în materia transformării societăților, în timp ce în a doua parte vom analiza efectele dispozițiilor referitoare la libertatea de stabilire asupra reglementărilor naționale de natură să constituie restricții privind libertatea de stabilire.

23. Cu toate acestea, trebuie să abordăm de la început trei puncte, înainte de a analiza întrebările preliminare. În primul rând, anumite părți au exprimat îndoieli cu privire la admisibilitatea trimiterii preliminare. În al doilea rând, ne pare indispensabil să clarificăm terminologia care urmează a fi utilizată. În al treilea rând, o ultimă întrebare prealabilă esențială vizează existența juridică a VALE Costruzioni la momentul introducerii cererii de înregistrare în Ungaria.

B — *Cu privire la admisibilitate*

24. În observațiile scrise, guvernul Regatului Unit și Autoritatea AELS de Supraveghere arată, în ceea ce privește ultimele două întrebări, că decizia de trimitere conține anumite lacune care pot afecta admisibilitatea întrebărilor preliminare adresate. Astfel, decizia menționată nu precizează consecințele juridice aferente, în dreptul italian, radierii VALE Costruzioni din registrul comerțului. Guvernul maghiar, precum și Comisia arată că din decizia menționată nu reiese dacă VALE Costruzioni a desfășurat sau nu a desfășurat o activitate economică după radiere. Guvernele maghiar, austriac și al Regatului Unit observă, pe de altă parte, că actul constitutiv al VALE Építési a fost aprobat de persoane diferite, în parte, de asociații VALE Costruzioni. În sfârșit, în opinia Irlandei, nu este clar dacă transferul sediului „social” se referă la sediul statutar sau la sediul real.

25. Cu toate acestea, considerăm că admisibilitatea întrebărilor preliminare nu ridică îndoieli. Aceasta rezultă, în opinia noastră, din jurisprudența Curții conform căreia, în cadrul procedurii instituite prin articolul 267 TFUE, în cazul în care întrebările adresate au ca obiect interpretarea dreptului Uniunii, Curtea este, în principiu, obligată să se pronunțe [12]. Curtea poate refuza să se pronunțe asupra unei întrebări preliminare adresate de o instanță națională numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul acțiunii principale, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt sau de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate [13].

11 — Noua numerotare după intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona.

12 — A se vedea printre altele Hotărârea din 10 iunie 2010, Bruno și alții (C-395/08 și C-396/08, Rep., p. I-5119, punctul 18, precum și jurisprudența citată).

13 — În ceea ce privește jurisprudența constantă, a se vedea în special Hotărârea din 7 iunie 2007, van der Weerd și alții (C-222/05-C-225/05, Rep., p. I-4233, punctul 22), Hotărârea din 22 iunie 2010, Melki și Abdeli (C-188/10 și C-189/10, Rep., p. I-5667, punctul 27), precum și Hotărârea Bruno și alții, citată anterior (punctul 19).

26. Or, în mod vădit nu aceasta este situația în speță. În pofida impreciziilor din decizia de trimitere cu privire la particularitățile dreptului italian, Curtea dispune, în opinia noastră, de suficiente elemente pentru a putea să se pronunțe. Întrebările adresate se inserează corect în cadrul de drept și de fapt și au ca obiect o problemă reală, care poate avea consecințe transversale asupra ansamblului pieței unice. În plus, aceste întrebări nu au făcut încă obiectul unui răspuns precis din partea Curții.

27. Pe de altă parte, problematica referitoare la consecințele juridice ale radierii unei societăți comerciale pe acțiuni din registrul italian al comerțului, fapt menționat expres de instanța națională, apare ca fiind extrem de complexă și departe de o interpretare univocă.

C — *Cu privire la calificarea exactă a cauzei*

28. Considerăm că este esențial să precizăm terminologia care trebuie utilizată pentru a defini natura actului de constituire a VALE Építési de către persoane care au exercitat o activitate economică sub forma unei societăți cu răspundere limitată de drept italian, și anume VALE Costruzioni, care doresc ca VALE Építési să fie succesoarea în drepturi a VALE Costruzioni. În acest sens, prima întrebare care se pune este dacă există cazuri comparabile în dreptul național maghiar.

29. Reiese din dosar că o societate maghiară cu răspundere limitată poate, în mod evident, să își transfere sediul dintr-o localitate în alta în interiorul țării. Într-un asemenea caz, nici forma juridică, nici legea aplicabilă nu se schimbă, iar persoana juridică rămâne aceeași.

30. În plus, conform dreptului maghiar, „societatea comercială se va putea constitui de asemenea prin transformare (modificarea formei societății, fuziune și divizare)” [14]. O societate cu răspundere limitată poate fi transformată, de exemplu, în societate pe acțiuni. În cazul unei astfel de modificări a formei juridice, se creează o nouă persoană juridică, dar aceasta este succesorul universal al persoanei juridice transformate, care devine lipsită de capacitate juridică în momentul transformării [15]. Conform legislației maghiare, schimbarea formei societății poate avea loc și prin transferul sediului în interiorul țării [16].

31. Operațiunea efectuată în speță este diferită de transferul sediului la nivel național, în sensul că realizarea sa impune constituirea unei noi persoane juridice și radierea societății existente, întrucât legislația maghiară nu prevede un transfer transfrontalier al sediului unei societăți constituite în străinătate.

32. În plus, instanța de trimitere subliniază faptul că, potrivit dreptului maghiar, situația mobilității unei societăți, precum cea din acțiunea principală, nu trebuie calificată drept „transformare a unei societăți”, deoarece dreptul maghiar al societăților nu cunoaște decât cele trei forme de transformare menționate mai sus.

14 — A se vedea articolul 3 alineatul 3 din Legea privind societățile comerciale.

15 — A se vedea articolul 70 alineatul 1 din Legea privind societățile comerciale. Conform articolului 57 alineatul (3) din Legea privind înregistrarea societăților comerciale, „[î]n cazul modificării formei societății, transformarea societății trebuie declarată la instanța pe lângă care funcționează Registrul Comerțului, care este competentă după criteriul sediului social al predecesorului în drept într-un termen de 60 de zile de la data semnării sau a încheierii actului constitutiv al societății. Declarația menționată trebuie însoțită de o cerere de radiere a înregistrării societății predecesoare”. Or, din modul de redactare a acestui text pare să reiasă că schimbarea formei sociale este concepută mai degrabă ca o succesiune universală între două persoane juridice având aceeași identitate, decât ca o transformare a formei juridice a uneia și aceleiași persoane juridice.

16 — A se vedea articolul 57 alineatul 4 din Legea privind înregistrarea societăților comerciale.

33. În plus, conform dreptului Uniunii, VALE Costruzioni și VALE Építési au aceeași formă juridică, respectiv aceea de societate cu răspundere limitată [17]. Este evident că nu este necesar, în ordinea juridică națională, să se prevadă transformarea unei societăți cu răspundere limitată într-o societate de același tip, dacă nu este vorba despre o fuziune sau despre o divizare.

34. Având în vedere considerațiile de mai sus, apreciem că este util să calificăm operațiunea realizată în prezenta cauză drept „*reconstituire transfrontalieră a unei societăți comerciale*”. O astfel de operațiune implică transferul sediului social, cu schimbarea dreptului aplicabil (această schimbare fiind rezultatul necesității de a constitui o nouă societate în temeiul dreptului statului membru gazdă pentru a putea continua activitățile societății inițiale), precum și radierea societății inițiale în statul membru de origine.

35. Remarcăm, în plus, că obiectivul urmărit în cauză de societăți și de asociații acestora ar fi putut fi atins și prin intermediul unei fuziuni transfrontaliere, prin care VALE Costruzioni ar fi fuzionat cu VALE Építési conform Directivei 2005/56 [18].

D — *Cu privire la existența juridică a VALE Costruzioni în temeiul dreptului italian*

1. Observații introductive

36. Precum a subliniat Curtea în repetate rânduri, o societate comercială există numai în temeiul legislației naționale care determină constituirea și funcționarea acesteia [19]. Din această perspectivă, în prezenta cauză este vorba despre transformarea unei societăți cu răspundere limitată de drept italian într-o societate de drept maghiar. Cu toate acestea, o asemenea transformare nu este prevăzută nici de legislația actuală a Uniunii [20], nici de dreptul maghiar.

37. Trebuie subliniat că solicitanta în cadrul procedurii de înregistrare în Ungaria este o societate maghiară în curs de constituire (respectiv VALE Építési), care, se pare, posedă o capacitate limitată de exercițiu în plan procedural, cu toate că nu este înregistrată. De asemenea, conform informațiilor furnizate în ședință de reprezentantul VALE Építési, societatea maghiară menționată ar poseda active corespunzătoare unei părți din capitalul social necesar pentru înregistrare și ar avea organe de conducere și asociați, care nu sunt însă identici cu organele de conducere și cu asociații societății italiene.

38. Or, întrucât societatea VALE Costruzioni a fost radiată din registrul comerțului din Italia, se pune problema existenței înseși a unei predecesoare a VALE Építési.

39. Având în vedere necesitatea de a clarifica un anumit număr de elemente de drept național, VALE Építési și guvernul italian au fost invitate de Curte să se pronunțe asupra unor întrebări suplimentare.

17 — În ceea ce privește regimul acestor societăți la nivel european, a se vedea, de exemplu, De Kluiver, H.-J., „Europe and the Private Company — An Introduction”, în De Kluiver, H.-J., și Van Gerven, W. M. (ed.), *The European private company?*, Antwerpen, Maklu, 1995, p. 23. Observăm că această formă intră în sfera de aplicare a Primei Directive 68/151/CEE a Consiliului din 9 martie 1968 de coordonare, în vederea echivalării, a garanțiilor impuse societăților în statele membre, în înțelesul articolului 58 al doilea paragraf din tratat, pentru protejarea intereselor asociaților sau terților (JO L 65, p. 8, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 3; a se vedea articolul 1), dar este exclusă din sfera de aplicare a celei de A doua Directive 77/91/CEE a Consiliului din 13 decembrie 1976 de coordonare, în vederea echivalării, a garanțiilor impuse societăților comerciale în statele membre, în înțelesul articolului 58 al doilea paragraf din tratat, pentru protejarea intereselor asociaților sau terților, în ceea ce privește constituirea societăților comerciale pe acțiuni și menținerea și modificarea capitalului acestora (JO L 26, p. 1, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 8; a se vedea de asemenea articolul 1).

18 — Tehnica fuziunii transfrontaliere este utilizată frecvent în Statele Unite pentru a schimba, dintr-un stat federal în altul, legea aplicabilă unei întreprinderi; a se vedea Armour, J., și Ringe, W.-G., „European Company Law 1999-2010: Renaissance and Crisis”, în *Common Market Law Review*, vol. 48 (2011), nr. 1, p. 125-174, în special p. 161 și 162.

19 — Hotărârile citate anterior Daily Mail and General Trust (punctul 19) și Cartesio (punctul 104).

20 — A se vedea COM(2003) 284 final.

2. Pozițiile formulate de VALE Építési și de guvernul italian

40. Prima întrebare adresată de Curte guvernului italian se referă la condițiile care trebuie îndeplinite de o societate comercială italiană care dorește să se transforme, prin intermediul transferului sediului social, în societate de drept al unui alt stat membru. În răspunsul său, guvernul menționat a confirmat că dreptul italian permite deplasarea sediului social al unei societăți constituite în Italia în alt stat. Conform dreptului italian, transferul sediului social nu produce efecte decât dacă este realizat cu respectarea reglementărilor celor două state membre în cauză. Potrivit guvernului menționat, societatea nu continuă să existe ca persoană juridică de drept italian decât dacă statele membre între care se produce deplasarea convin asupra consecințelor unei asemenea operațiuni. În cazul în care transferul sediului este însoțit de intenția societății de a nu mai fi supusă dreptului italian, radierea din registru nu poate să aibă loc decât după înregistrarea societății în străinătate [21].

41. A doua întrebare adresată de Curte guvernului italian se referă la efectele radierii unei societăți din registrul comerțului, conform dreptului italian. Conform guvernului menționat, ca urmare a reformei dreptului italian al societăților comerciale care a avut loc în 2003, radierea societăților comerciale pe acțiuni are efect extinctiv. Cu toate acestea, respectiva problemă continuă să se pună în cazul în care după radiere continuă să existe ori apar raporturi juridice sau active. Este posibil, cu toate acestea, să se anuleze radierea societății comerciale pe acțiuni, ceea ce implică faptul că societatea în cauză continuă să fie considerată activă până la proba contrarie. Guvernul italian a precizat în ședință că mențiunea înscrisă în prezent în registrul comerțului „a fost transferată în Ungaria” ar putea fi anulată cu efect retroactiv, prin intermediul unei cereri de anulare formulate de asociați, în cazul în care această radiere a societății este întemeiată pe o decizie nelegală. În această ipoteză, problema privind existența sau inexistența VALE Costruzioni ar dispărea cu siguranță.

42. Întrebarea adresată VALE Építési se referă în special la elementele care demonstrează voința VALE Costruzioni de a realiza o transformare. În răspunsul său, VALE Építési subliniază în mod repetat că transformarea și transferul sediului social al VALE Costruzioni în Ungaria se bazează pe intenția de a exercita în mod real și permanent o activitate economică. VALE Építési arată că această decizie, luată de VALE Costruzioni în mod corespunzător, anterior radierii sale din registrul comerțului, dovedește intenția constantă și explicită a asociaților, care nu a fost afectată de intervalul de timp relativ important scurs între radierea VALE Costruzioni în Italia și cererea de înregistrare a VALE Építési în Ungaria.

3. Apreciere

43. Având în vedere elementele anterioare, este posibilă analiza situației din două unghiuri diferite.

44. Pe de o parte, VALE Costruzioni nu mai există în sensul dreptului italian, iar transferul admis de dreptul italian nu poate fi realizat, din moment ce societatea nu mai există. Cu toate acestea, se pune problema cui îi aparțin activele societății, în special capitalul vărsat pentru înscrierea în Ungaria, și cine este răspunzător de obligațiile societății față de terți [22]. În special, trebuie să analizăm natura relației dintre asociații societății radiate.

45. Pe de altă parte, VALE Építési nu există încă în calitate de persoană juridică de drept maghiar, deoarece înregistrarea acestei societăți în Ungaria a fost respinsă. Totuși, această societate în curs de constituire a avut calitatea procesuală necesară pentru a introduce acțiuni în fața instanței naționale, precum și în fața Curții.

21 — Trebuie constatat că această ordine cronologică nu pare să fi fost respectată de autoritățile italiene în cauză.

22 — Această problemă pare a fi relevantă în special în cazul în care societatea nu a fost lichidată. Conform Hotărârii Cartesio, citată anterior (punctul 112), Republica Italiană nu a putut să impună lichidarea drept condiție prealabilă a transferului sediului social, însoțit de schimbarea dreptului aplicabil.

46. Aceste două aspecte pot da naștere unor dezbateri metafizice, întemeiate pe teoriile clasice privind existența și natura persoanelor juridice, în special cu privire la continuitatea identității acestora în timp în cazul transformării ori al succesiunii. Cu toate acestea, considerăm că, în scopul aplicării dispozițiilor dreptului Uniunii privind libertatea de stabilire, realitățile vieții economice practice trebuie să cântărească mai mult decât aspectele teoretice de drept al persoanelor juridice.

47. În acest sens, dorim să reamintim formularea avocatului general Darmon în cauza Daily Mail and General Trust în privința finalității dreptului de stabilire, potrivit căreia stabilirea „înseamnă integrarea într-o economie națională", iar „[n]oțiunea de stabilire este, ea însăși, una esențial economică. Aceasta implică, întotdeauna, o legătură economică efectivă"[23]. În plus, astfel cum a constatat avocatul general La Pergola în cauza Centros, „[d]reptul de stabilire este esențial în vederea punerii în aplicare a obiectivelor [T]ratatului [CE], care urmărește să garanteze tuturor cetățenilor comunitari, fără distincție, libertatea de a desfășura o activitate economică prin intermediul instrumentelor furnizate de dreptul național, asigurându-le posibilitatea de a pătrunde pe piață" și „este vorba despre protejarea posibilității de exercitare a inițiativei economice și, împreună cu aceasta, libertatea comercială de a utiliza instrumentele prevăzute în acest scop în ordinile juridice ale statelor membre"[24].

48. În cazul VALE Costruzioni, este vorba despre o entitate economică constituită de asociați în temeiul dreptului italian, despre angajamentele reciproce ale acestora, despre activele societății și despre obiectivul social de continuare a activității societății VALE Costruzioni în Ungaria, sub forma unei societăți corespunzătoare de drept maghiar. Chiar dacă această entitate și-a pierdut personalitatea juridică conform dreptului italian, iar succesoarea sa nu a obținut încă această personalitate conform dreptul maghiar, VALE Építési sau asociații acesteia ar trebui să poată invoca libertatea de stabilire în Ungaria în vederea continuării exercitării în acest stat a unei activități economice, astfel cum a fost definită în actul constitutiv al societății radiate și în actul constitutiv al celei în curs de constituire.

49. Considerăm că acest aspect legat de intenția asociaților este primordial în analiza aplicabilității libertății de stabilire[25]. Nu societatea italiană, care probabil nu există ca atare, dar care poate fi reactivată, invocă libertatea de stabilire, ci societatea maghiară în curs de constituire și persoanele fizice care sunt asociații acesteia.

50. Acest fapt fiind stabilit, nu este relevant, în scopul aplicabilității libertății de stabilire, dacă VALE Costruzioni a continuat să existe după luna februarie 2006 sau dacă VALE Costruzioni și-a încetat prematur existența din cauza unei înregistrări eventual greșite, care ar fi fost efectuată în registrul comerțului din Roma. În orice caz, există persoane fizice, resortisanți ai unui stat membru, care au exercitat libertatea de stabilire într-un stat membru și care au în continuare intenția de a exercita această libertate și în celălalt stat. În consecință, situația intră fie sub incidența articolului 54 TFUE, fie sub incidența articolului 49 TFUE.

51. În ceea ce privește aplicabilitatea dispozițiilor menționate din Tratatul FUE, ținem să precizăm că naționalitatea asociaților nu ar trebui să joace un rol decisiv: dacă este vorba despre resortisanți italieni, elementul transfrontalier față de Ungaria este prezent și, chiar dacă ar fi vorba despre resortisanți maghiari, soluția ar fi identică deoarece, în acest caz, asociații ar repatria societatea din Italia în țara lor de origine.

52. În schimb, continuarea existenței legale a primei societăți în momentul nașterii juridice a societății create pentru a fi succesoarea sa juridică implică un alt aspect, legat de condițiile impuse de statul membru gazdă pentru ca societatea în curs de constituire să poată fi considerată succesoarea primei

23 — A se vedea punctele 3 și 5 din Concluziile avocatului general Darmon prezentate în cauza Daily Mail and General Trust, citată anterior.

24 — A se vedea punctul 20 din Concluziile avocatului general La Pergola prezentate în cauza Centros, citată anterior.

25 — Amintim că actul constitutiv al VALE Építési a fost aprobat de asociați în parte diferiți de cei ai VALE Costruzioni.

societăți. Legislația italiană, precum și dispozițiile similare ale dreptului Uniunii [26] pleacă de la principiul conform căruia succesiunea nu este posibilă decât atunci când succesorul există înainte ca predecesorul să își piardă capacitatea juridică. Semnificația acestui principiu trebuie apreciată în cadrul celei de a treia și al celei de a patra întrebări.

E — *Cu privire la aplicabilitatea libertății de stabilire în prezenta cauză (prima și a doua întrebare)*

53. Mobilitatea societăților în cadrul pieței unice poate lua forme multiple, precum crearea de filiale sau de sucursale, transferul sediului social sau fuziunea transfrontalieră. Problematica dreptului societăților ține, pe de o parte, de libertatea de stabilire, pe planul dreptului primar, și, pe de altă parte, de o aplicare legislativă mai specifică, pe planul dreptului derivat.

54. Este de notorietate faptul că armonizarea legislativă în acest domeniu este departe de a fi fost realizată în cadrul Uniunii Europene. Totuși, legiuitorul Uniunii a intervenit deja în domenii specifice.

55. Astfel, de exemplu, Regulamentul nr. 2157/2001 [27] prevede că sediul social al unei societăți europene poate fi transferat într-un alt stat membru cu păstrarea personalității juridice, fără ca acest transfer să ducă la crearea unei noi persoane juridice. Cu toate acestea, un asemenea transfer implică în mod obligatoriu o schimbare a dreptului național aplicabil acestei societăți. De asemenea, Regulamentul nr. 1435/2003 [28] permite un astfel de transfer al sediului social în ceea ce privește societățile cooperative europene. Mai mult, Directiva 2005/56 vizează situațiile în care o societate fuzionează cu o societate constituită într-un alt stat membru.

56. Fenomenul transferului sediului social nu este, așadar, străin dreptului Uniunii. În mod natural, posibilitatea prevăzută de actele legislative menționate mai sus nu se aplică decât în cazul tipurilor de societăți care intră sub incidența actelor menționate. Nu este însă mai puțin adevărat că posibilitatea menționată există și că abordarea propusă de legiuitorul Uniunii este suficient de coerentă în cele trei domenii.

57. În ceea ce privește transformarea unei persoane juridice dintr-o ordine juridică în alta, în afara celor trei cazuri menționate mai sus, nu există nicio altă prevedere la nivelul Uniunii. În consecință, în stadiul actual al dreptului Uniunii, reglementarea modalităților unei astfel de transformări este de competența statelor membre. În acest sens, trebuie amintit că articolul 293 CE impunea statelor membre ca, atunci când era cazul, să angajeze negocieri între ele pentru a asigura resortisanților lor recunoașterea reciprocă a societăților, păstrarea personalității juridice în cazul transferului sediului dintr-un stat membru în altul și posibilitatea fuziunii societăților provenind din țări cu legislații interne diferite. Or, articolul 293 CE a fost abrogat prin Tratatul de la Lisabona, astfel încât dreptul primar nu mai prevede posibilitatea încheierii de convenții între statele membre cu privire la recunoașterea reciprocă a societăților.

58. Cu toate acestea, în pofida diferitelor dificultăți juridice legate de dreptul societăților, de dreptul fiscal național, precum și de dreptul privat internațional, Curtea are sarcina de a impulsiona evoluția dreptului Uniunii în materia societăților comerciale prin intermediul hotărârilor sale de principiu care deschid calea către mobilitatea transfrontalieră a societăților.

26 — A se vedea articolul 8 din Regulamentul nr. 2157/2001, conform căruia radierea din registru nu se efectuează decât după noua înmatriculare. A se vedea de asemenea *mutatis mutandis* articolul 13 din Directiva 2005/56.

27 — A se vedea articolul 8 din regulamentul menționat.

28 — A se vedea articolul 7 din regulamentul menționat.

59. Astfel, dispozițiile Tratatului FUE privind libertatea de stabilire garantează dreptul de stabilire în alt stat membru nu doar pentru resortisanții Uniunii, în temeiul articolului 49 TFUE, ci și societăților definite la articolul 54 TFUE. Conform unei jurisprudențe constante a Curții, aceste dispoziții urmăresc în special să asigure beneficiul tratamentului național în statul membru gazdă, dar interzic de asemenea orice bariere la stabilirea în alt stat membru a unui resortisant al unui stat membru sau a unei societăți constituite în conformitate cu legislația unui stat membru [29].

60. Astfel, statele membre sunt obligate, în special în urma Hotărârii Überseering, citată anterior, să recunoască societățile valabil constituite în conformitate cu legislația statului membru de origine, chiar în absența unei legături materiale cu acest stat. Odată ce au fost constituite legal, se consideră că aceste entități pot să își exercite libertatea de stabilire în cadrul Uniunii [30].

61. Această mobilitate, consacrată prin jurisprudență, poate fi limitată prin măsuri naționale care pot să îngreuneze sau să facă mai puțin atractivă exercitarea libertăților fundamentale garantate prin Tratatul FUE. Totuși, aceste măsuri nu sunt admisibile decât dacă îndeplinesc patru condiții, și anume să se aplice în mod nediscriminatoriu, să fie justificate de motive imperative de interes general, să fie de natură să asigure realizarea obiectivului urmărit și să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea acestuia [31].

62. Această limită se materializează, de asemenea, în noțiunea de abuz de drept pe care statele membre o pot specifica și o pot pune în aplicare [32].

63. Independent de interpretarea foarte largă a dispozițiilor privind libertatea de stabilire, care constituie o noțiune autonomă de drept al Uniunii, o altă limită în ceea ce privește mobilitatea societăților decurge din normele în temeiul cărora societatea în cauză a fost constituită, a căror relevanță a fost subliniată de Curte. Astfel, în cauza Überseering, Curtea a arătat că modalitățile de transfer al sediului sunt determinate de legislația națională conform căreia a fost constituită societatea menționată [33].

64. În Hotărârea Cartesio, Curtea a statuat, de asemenea, că „[u]n stat membru dispune astfel de posibilitatea de a defini atât legătura specifică solicitată unei societăți pentru ca aceasta să poată fi considerată constituită potrivit dreptului său național și susceptibilă, din acest motiv, să beneficieze de dreptul de stabilire, cât și legătura solicitată pentru menținerea ulterioară a acestei calități. Aceasta cuprinde posibilitatea ca statul membru să nu permită unei societăți reglementate de dreptul său național să își păstreze această calitate, în cazul în care intenționează să se reorganizeze în alt stat membru prin deplasarea sediului său pe teritoriul acestui din urmă stat, rupând astfel legătura specifică prevăzută de dreptul național al statului membru în care a fost constituită” [34].

65. Este vizată însă, astfel, o situație în care nu intervine nicio schimbare a dreptului aplicabil. Or, precum a subliniat Curtea și în Hotărârea Cartesio, un caz de transfer al sediului societății constituite potrivit dreptului unui stat membru în alt stat membru fără schimbarea legislației aplicabile trebuie diferențiat de acela privind deplasarea unei societăți reglementate de dreptul unui stat membru către un alt stat membru, cu schimbarea legislației naționale aplicabile, societatea transformându-se în această ipoteză într-o formă de societate reglementată de dreptul național al

29 — A se vedea în acest sens, în special, Hotărârea Daily Mail and General Trust, citată anterior (punctele 15 și 16).

30 — Hotărârile citate anterior Centros (punctul 26), Überseering (punctul 95) și Inspire Art (punctul 137).

31 — A se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iunie 2009, Comisia/Austria (C-564/07, punctul 31 și jurisprudența citată).

32 — A se vedea Hotărârea din 12 septembrie 2006, Cadbury Schweppes și Cadbury Schweppes Overseas (C-196/04, Rec., p. I-7995, punctul 51 și jurisprudența citată), precum și Hotărârile citate anterior Centros (punctul 24) și Inspire Art (punctul 136).

33 — Hotărârea Überseering, citată anterior (punctul 70).

34 — Hotărârea Cartesio, citată anterior (punctul 110).

statului membru în care se deplasează [35]. În acest ultim caz, posibilitatea evocată în Hotărârea Cartesio nu poate, printre altele, să justifice ca, prin impunerea dizolvării și a lichidării acestei societăți, statul membru în care a fost constituită să îi interzică să se transforme într-o societate de drept național al unui alt stat membru, în măsura în care acest din urmă drept o permite [36].

66. În consecință, schimbarea legislației aplicabile produce, în mod obligatoriu, efecte asupra aplicabilității libertății de stabilire.

67. În schimb, în ceea ce privește statul membru gazdă, trebuie subliniată soluția consacrată în Hotărârea SEVIC Systems, privind refuzul discriminatoriu al înregistrării unei fuziuni transfrontaliere, în pofida faptului că legislația națională prevedea posibilitatea înregistrării unor fuziuni naționale. Conform Curții, „sfera de aplicare a dreptului de stabilire acoperă toate măsurile care permit sau care doar facilitează accesul la un stat membru diferit de statul membru de stabilire și exercitarea unei activități economice în acest stat, făcând posibilă participarea operatorilor economici interesați la viața economică a statului membru menționat, în aceleași condiții precum cele aplicabile operatorilor naționali” [37].

68. Precum a subliniat Autoritatea AELS de Supraveghere, ar trebui să fie recunoscută posibilitatea societăților de a alege în mod liber dreptul societăților comerciale care să le fie aplicabil, în cadrul pieței unice. O astfel de libertate de alegere ar permite societăților să aleagă condițiile economice cele mai favorabile și sistemul de drept al societăților cel mai avantajos [38]. Astfel, societățile doresc în general să își transfere sediul social în alt stat membru pentru a beneficia de un acces mai bun la finanțare și de reduceri de costuri. Mai mult, este posibil ca majoritatea activităților unei societăți să fie realizată în continuare în alt stat membru. Reconstituirea transfrontalieră a unei societăți comerciale, însoțită de schimbarea dreptului aplicabil, constituie astfel o modalitate specială de exercitare a libertății de stabilire, comparabilă operațiunilor de fuziune transfrontalieră. O astfel de reconstituire ține, așadar, de activitățile economice în legătură cu care statele membre sunt obligate să respecte libertatea de stabilire prevăzută la articolul 49 TFUE.

69. Având în vedere considerațiile de mai sus, trebuie constatat că articolele din Tratatul FUE referitoare la libertatea de stabilire se aplică în cazul reconstituirii transfrontaliere a unei societăți, însoțite de schimbarea dreptului aplicabil, de transferul sediului social, precum și de constituirea unei societăți conform dreptului statului membru gazdă care preia drepturile și obligațiile societății menționate în calitate de succesor juridic. Instanța națională trebuie să aprecieze dacă dispozițiile și practicile naționale în cauză pot să impună bariere la exercitarea libertății fundamentale menționate, ceea ce considerăm că se întâmplă în cauză.

F — *Cu privire la restricții și la justificarea acestora (a treia și a patra întrebare)*

70. Curtea a constatat, la punctul 112 din Hotărârea Cartesio, că transformarea unei societăți în societate reglementată de legislația altui stat membru este posibilă „în măsura în care acest drept o permite” [39]. Ne apare ca evident faptul că, prin expresia „acest drept”, Curtea are în vedere legislația statului membru gazdă. Se poate interpreta hotărârea în sensul că statul membru gazdă poate, în mod arbitrar, fie să interzică, fie să permită operațiunea prin care se schimbă sediul social al unei societăți comerciale pe acțiuni și legislația aplicabilă? În opinia noastră, răspunsul este negativ.

35 — *Ibidem* (punctul 111).

36 — *Ibidem* (punctul 112).

37 — Hotărârea SEVIC Systems, citată anterior (punctul 18).

38 — A se vedea în acest sens Studiul de impact al directivei asupra transferului transfrontalier al sediului social [SEC(2007) 1707, p. 11].

39 — Hotărârea Cartesio, citată anterior (punctul 112).

71. Dorim să reamintim în acest moment că în speță se combină într-un cadru transfrontalier elemente a două operațiuni permise și recunoscute la nivel național în dreptul maghiar: transferul unei societăți și transformarea unei societăți în alta prin succesiunea juridică universală între cele două entități. Legislația maghiară permite expres înscrierea transferului și a transformării în cadrul unei operațiuni unice [40].

72. Considerăm că principiul nediscriminării, astfel cum a fost aplicat de Curte în Hotărârea SEVIC Systems, citată anterior, impune ca statul membru gazdă să permită, în principiu, reconstituirea transfrontalieră a unei societăți.

73. Statul gazdă poate, desigur, să impună societății să îndeplinească toate condițiile care, conform dreptului național, sunt aplicabile în situații similare. Totuși, acesta nu poate aplica reglementări naționale de natură să împiedice reconstituirea transfrontalieră pentru simplul motiv că dreptul național al societăților nu a prevăzut o asemenea operațiune transfrontalieră. Aceasta este situația, în special, pentru barierele impuse prin modalitățile de înscriere a mențiunilor în registrul comerțului național relevant. La punctul 30 din Hotărârea SEVIC Systems, Curtea a statuat că faptul de a refuza în general, într-un stat membru, înscrierea în registrul comerțului a unei fuziuni între o societate stabilită în acest stat și o societate al cărei sediu este situat în alt stat membru are ca rezultat împiedicarea realizării unor fuziuni transfrontaliere, chiar dacă interesele legate de motive imperative de interes general, precum protecția intereselor creditorilor, ale asociaților minoritari și ale salariaților, precum și menținerea eficacității controalelor fiscale și a fidelității tranzacțiilor comerciale nu sunt afectate. În orice caz, o astfel de normă ar depăși ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivelor legate de protejarea intereselor menționate.

74. În consecință, în opinia noastră, interpretarea condiției menționate la punctul 112 din Hotărârea Cartesio, citată anterior, trebuie să fie aceea că statul gazdă are, în cauza principală, posibilitatea de a aplica dispozițiile naționale privind constituirea și transformarea unei societăți cu răspundere limitată și de a impune astfel VALE Építési obligațiile prevăzute de dreptul intern în aceste situații.

75. Așadar, VALE Építési trebuie să îndeplinească toate condițiile impuse de legislația națională unei societăți cu răspundere limitată în ceea ce privește, de exemplu, capitalul social, asociații și conținutul actului constitutiv. În plus, statul membru gazdă poate să solicite, pentru a putea verifica transferul activelor și al pasivelor către noua societate, o continuitate contabilă între societăți și să impună ca bilanțul de deschidere al societății care urmează a fi constituită să corespundă cu bilanțul de închidere al societății predecesoare. De asemenea, statul membru menționat poate, în opinia noastră, să impună ca activele și pasivele societății să fie identificate și verificate de un auditor pentru a asigura respectarea reglementărilor privind capitalul social.

76. În plus, considerăm, precum Comisia, că statul membru poate aplica, de asemenea, norme specifice pentru situațiile transfrontaliere, în măsura în care acest fapt este justificat de specificul situațiilor menționate, cu condiția ca aceste norme să nu fie discriminatorii ori disproporționate. Astfel, în timp ce în dreptul național mențiunile înscrise în registrul comerțului sunt opozabile terților de bună credință și au efect constitutiv, angajând răspunderea obiectivă a statului în caz de inexactitate, aceste principii nu se pot aplica în cazul datelor provenite de la autorități ale altor state membre, a căror exactitate nu poate fi verificată de statul membru gazdă.

77. Problema primordială este, așadar, dacă o societate în curs de constituire poate solicita ca o societate dintr-un alt stat membru să fie menționată ca predecesor în drept al acesteia. Răspunsul la această întrebare trebuie să fie afirmativ, în măsura în care societatea menționată poate să dovedească faptul că succesiunea a fost autorizată de legislația din statul membru de origine. Astfel, considerăm că transferul activelor între societatea predecesoare și societatea în curs de constituire nu poate avea loc decât în temeiul ordinii juridice din statul membru de origine.

40 — Articolul 57 din Legea privind înregistrarea societăților comerciale.

78. În schimb, în ceea ce privește creanțele și alte obligații ale societății predecesoare, împărtășim opinia Autorității AELS de Supraveghere, conform căreia o mențiune în registrul maghiar al comerțului a succesiunii juridice este de natură să protejeze creditorii, având în vedere că Hotărârea Cartesio, citată anterior, a făcut posibilă „dispariția" unei societăți dintr-un stat membru fără lichidare. Dreptul național al statului membru gazdă trebuie să permită unei societăți să facă cunoscut statutul său de succesor al unei alte societăți, ceea ce implică faptul că societatea în curs de constituire preia toate drepturile și obligațiile societății predecesoare [41].

79. Totuși, un astfel de transfer universal nu este posibil dacă societatea predecesoare și-a pierdut deja personalitatea juridică la momentul înregistrării societății succesoare. În această ipoteză, titularul drepturilor și obligațiilor societății predecesoare ar fi fie o societate de fapt lipsită de personalitate juridică, fie asociații în solidar sau individual. Un astfel de caz nu permite o succesiune juridică universală între cele două societăți. În opinia noastră, reiese că în prezenta cauză autoritățile maghiare nu sunt obligate să recunoască VALE Építési drept succesor juridic al VALE Costruzioni, cu excepția cazului în care radierea VALE Costruzioni din registrul comerțului din Italia a fost anulată în prealabil.

VI — Concluzie

80. Având în vedere considerațiile de mai sus, propunem Curții să răspundă după cum urmează la întrebările preliminare formulate de Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága:

„1) Articolele 49 TFUE și 54 TFUE sunt aplicabile în cazul unei «reconstituiri transfrontaliere a unei societăți», și anume în cazul în care o societate constituită într-un stat membru (statul membru de origine) își transferă sediul social în alt stat membru (statul membru gazdă), fiind radiată – din acest motiv – din registrul comerțului din statul membru de origine, asociații aprobă actul constitutiv al noii societăți întocmit în conformitate cu dreptul statului membru gazdă, iar această din urmă societate solicită înscrierea în registrul comerțului din statul membru gazdă, potrivit dreptului acestui din urmă stat.

2) Articolele 49 TFUE și 54 TFUE se opun unei reglementări sau unei practici dintr-un stat membru gazdă care interzice unei societăți legal constituite potrivit dreptului unui alt stat membru de origine să își transfere sediul social în statul membru gazdă și să își continue activitatea pe teritoriul acestuia sub forma unei societăți constituite în conformitate cu dreptul acestui din urmă stat, cu condiția ca această restricție să se aplice în mod nediscriminatoriu, să fie justificată de motive imperative de interes general, să fie de natură să asigure realizarea obiectivului urmărit și să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea acestuia.

3) În cazul reconstituirii transfrontaliere a unei societăți, societatea în cauză trebuie să dovedească, în cererea sa de înregistrare, prin mijloace fiabile și susținute cu înscrisuri justificative autentificate, că societatea constituită în celălalt stat membru trebuie considerată predecesorul său în drept. Faptul că societatea solicită înscrierea predecesorului său în drept în registrul comerțului din statul membru gazdă nu constituie în sine un motiv valabil de respingere a cererii sale de înscriere în registrul comerțului.

4) În cazul reconstituirii transfrontaliere a unei societăți, statele membre pot să impună aplicarea dispozițiilor dreptului național al societăților referitoare la transferurile de sediu social, precum și la transformările naționale, cu condiția ca acestea să se aplice în mod nediscriminatoriu, să fie justificate de motive imperative de interes general, să fie de natură să asigure realizarea obiectivului urmărit și să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea acestuia. Totuși,

41 — În ceea ce privește efectele acestei declarații în materie fiscală, trebuie luată în considerare, pe de o parte, prevenirea abuzurilor și, pe de altă parte, jurisprudența Curții referitoare la barierele fiscale la libertatea de stabilire.

statele membre pot să impună de asemenea aplicarea unor dispoziții specifice pentru situațiile transfrontaliere, cu condiția ca aceste dispoziții să nu impună societăților care doresc să își exercite libertatea de stabilire obligații mai constrângătoare decât în cazul transferului sediului sau în cazul transformării cu caracter național.”